

یا شاعران روسیه

الکساندر بلوک

شعر اول:

قلب زمین از نوسرد می شود.
با سر مارخ به رخ می شوم
اما سر، خم نمی کنم.
بی کم و کاست، عشقم را
برای بشریت
در صحرانگاه می دارم.
در پس پشت این عشق
امواج خشم و خفت
بیدار می شود
بعد پرو بال می گیرد.
زان و مردان زیادی
فریاد بر می آورند:
"شاعر، فراموش کن، تمام شد
به مامن های زیبا بر گرد."
نه!
بهتر است سوختن در این سرما!
نه مأمنی هست
و نه آرامشی در این هیچ گسترده.

شعر دوم:

سال های سال می گذرد
اما هنوز از تو در هراسم
هنوز به شکلی پایدار
از تو بیمنام کم.
گوشه تا گوشه افق
شعله می کشد
با لبه هایی کمابیش بُرنده و گنگ
تورا انتظار می کشم
باشوق، با عشق.
سراسر افق شعله ور است
و حضور ت ز دیک.
هنوز همچنان می ترسم
که مبادا شکلت را تغییر دهی.
روزی از این تردید بر می خیزی
و تمام خطوط اشنار، به هم می ریزی.
به آن لحظه فکری می کنم
به زمانی
که فروخواهم ریخت سخت و جانکاه
شکست خورده از رؤیاهای مرگبار!
افق بی نهایت بُرنده است
و در خشنودی در راه است.
ومن همچنان، همچنان، همچنان
می ترسم
مبادا شکلت را تغییر دهی.

غلط نویسیم

تقدیر کردن

"تقدیر" در عربی یا در فارسی به معنای "قدردانی" به کار نرفته است؛ بنابراین استعمال "تقدیر کردن" به جای "قدردانی کردن" و "نیز" قابل تقدیر" به جای "قابل تحسین و تمجید" و نیز "تقدیرنامه" به جای "تشویق نامه" صحیح نیست و در فارسی فصیح بهتر است که از استعمال آن‌ها خودداری شود.

تهویه هوا

تهویه خود به معنای "عوض کردن هوا" یا "هوادادن" است و نیاز به کلمه هواندارد. بنابراین ترکیب تهویه هوا حشو است و بهتر است که از استعمال "هوا" همراه آن خودداری شود. به جای "دستگاه تهویه هوا" می‌توان به سادگی گفت: "دستگاه تهویه".

بر گرفته از کتاب «فرهنگ در ست نویسی سخن»، تألیف استاد حسن انوری

مژده
زودتر با خبر شوید ...

www.mozayedemonaghese.com

واحد پنهانی و سایت ۰۲۱-۴۹۱۰۵۴۲۵

«سرزمین شعر» یا دورهمی کسالت بار؟

واکاوی دلایل عدم کامیابی تنها برنامه ادبی تلویزیون که این شب‌ها از شبکه چهار پخش می‌شود

الهه آرانیان

culture@khorasannews.com

آخرین روزهای زمستان ۱۴۰۲ بود که شبکه چهار سیما، برنامه تازه‌ای را در جدول پخش خود قرار داد؛ برنامه‌ای به نام «سرزمین شعر» به تهیه‌کنندگی علی‌زارعان که گفته می‌شود اولین رقابت تخصصی در حوزه شعر است. این برنامه در ۲۶ قسمت ۷۰ دقیقه‌ای هر شب ساعت ۲۲:۳۰ پخش می‌شود و در طول ۲۶ قسمت برنامه ۶۴ شاعر در هشت گروه به رقابت پایکدیکر می‌پردازند تا سرانجام بارآی و نظر داوران برنامه، شاعر شاعران انتخاب‌شود. ناصر فیض، علیرضا قزوه، علی محمد مؤدب و محمد کاظم کاظمی چهار داور «سرزمین شعر» هستند و اجرای برنامه را محمد مهدی سیار، شاعر و ترانه‌سرا به عهده دارد. به بهانه پخش «سرزمین شعر» که می‌توان آن را تنها برنامه حال حاضر تلویزیون در زمینه شعر و ادبیات دانست، نکات مثبت و منفی این برنامه را برشمرده‌ایم و پیشنهادهایی به سازندگان آن داده‌ایم که امیدواریم راهگشای فصل‌های تازه «سرزمین شعر» باشد.

■ **رقابت ۸ گروه به سرگروهی یک شاعر**

هشت گروه شرکت‌کننده در رقابت «سرزمین شعر» یک سرگروه شاعر دارند: مصطفی محدثی خراسانی، محمود اکرمی‌فر، فریبا یوسفی، افسانه غیاث‌وند، اسماعیل امینی، علی داوودی، نغمه مستشار نظامی و محمود حبیبی کسبی. انتخاب ۶۴ شرکت‌کننده «سرزمین شعر» به عهده این هشت سرگروه بوده‌است. رقابت این شاعران از این قرار است که در مرحله اول از هر گروه هشت نفره، یک نفر شعرش را می‌خواند و داوران از ۱ تا ۱۰۰ نفر به او امتیاز می‌دهند و در پایان ۴ نفر از ۸ نفر

■ **لطفا در باره دیک دیویس توضیح دهید.**

دیک دیویس در سال ۱۹۴۵ در بندر ساحلی پورتموث در انگلستان متولد شد و از بخت بلند ما ایرانیان هنوز هم در قید حیات است و همچنان سرگرم ترجمه اشعار کلاسیک فارسی، دیویس کارشناسی و کارشناسی‌ارشد خود را از دانشگاه کمبریج در رشته ادبیات انگلیسی اخذ کرده‌است. همچنین، در در دنیای انگلیسی‌زبان‌ها شاعر سرشناسی است و تا امروز هشت، نه دفتر شعر از او منتشر شده است. در کتاب «در آفاق شعر کهن» مقاله مفصلی به نام «سرود باربد: دیویس به گفته دیویس» وجود دارد که در آن دیویس نحوه آشنایی اش با ادبیات فارسی و آثار ی را که از فارسی ترجمه کرده، به طرز جذاب و دلنشینی روایت کرده‌است، برای جزئیات بیشتر علاقه‌مندان می‌توانند به این مقاله مفصل و مفید مراجعه کنند.

■ **ارتباط او با ایران و آثار**

فارسی چگونه شکل گرفته است؟ ترجمه پژوهش‌های این محقق انگلیسی به فارسی چه اهمیتی دارد؟ دیویس می‌گوید دوست باستان‌شناسی داشتم که در ایران مشغول حفاری بود. او نامه‌هایی برای من می‌فرستاد و در آن‌ها از

به مرحله بعد می‌رود. این روال تا زمانی که تعداد منتخب‌ها به ۳۲ نفر برسد ادامه دارد. در مرحله دوم، ۴ شاعر شعر خود را می‌خوانند و از میان آن‌ها دو نفر به مرحله نیمه‌نهایی می‌روند و بعد از این، رقابت در مرحله نهایی آغاز می‌شود. در پایان، شاعران را بشاعری که از بقیه شاعرتر است، معرفی می‌شود. در کنار رأی و نظر داوران، مردم هم می‌توانند به شاعر مورد علاقه خود از طریق شماره پیامک برنامه رأی بدهند و شاعر مردمی را انتخاب کنند.

■ **توجه به چهار گوشه ایران در انتخاب شاعران**

تقریباً می‌توان گفت از چهار گوشه ایران، شاعرانی در «سرزمین شعر» حضور دارند؛ خراسان، اصفهان، فارس، آذربایجان و... این نقطه قوت برنامه است. خوشبختانه این برنامه تنها به شاعران مرکز نشین توجه نداشته‌است. نکته مثبت دیگر «سرزمین شعر» تنوع مضامین شعری آن است؛ از مضمون عاشقانه گرفته تا مضامین اعتقادی، مذهبی و اجتماعی. محمد کاظم کاظمی، از داوران برنامه در این باره در صفحه شخصی‌اش

بیت یا ابیاتی از اشعار اجرا شده می‌پردازد که به گفته تهیه‌کننده برنامه به نوعی مکمل انتخاب شعر برتر در هر قسمت برنامه است؛ اما اگر بخش آواز خوانی با موسیقی همراه بود، نشاط بیشتری به برنامه می‌داد. نکته دیگر این که بیشتر شاعران شرکت‌کننده در «سرزمین شعر» نگاه و سلیقه نزدیک به هم دارند. در صورتی که می‌شد تنوع سلایق و چندصدایی را در برنامه بیشتر کرد. کاربری در این باره نوشته‌است: «صدافسوس که این برنامه برخلاف نامش، آیینۀ سلایق ادبی

وجود در این سرزمین نیست». هر چند در گروه خانم افسانه غیاث‌وند شاعران نوگرا حضور دارند، اما باز هم می‌توانست سهم شاعران نوگرا و نوپرداز بیشتر باشد. نکته مهم دیگر این که شکل برنامه شبیه برنامه‌های استعدادیابی (عصر جدید، بگو بخند، خنداننده شو و...) است، در حالی که شرکت‌کننده‌ها اساساً شاعر هستند و هر کدام حداقل یک مجموعه شعر چاپ‌شده دارند. بهتر بود در این برنامه فکری هم برای افرادی که ذوق شعری دارند و تازه در ابتدای راه هستند، می‌شد. علی‌زارعان، تهیه‌کننده برنامه در مصاحبه‌ای گفته‌است: «ما باید فرصت شنیده و دیده‌شدن را به همه شاعران بدهیم و این برنامه نیز رسالت دیده شدن و جریان‌سازی در حوزه شعر را دنبال می‌کند». حال این که شاعرانی که در «سرزمین شعر» حضور دارند، از شاعران شناخته‌شده و صاحب‌اثر هستند؛ به عبارتی قبلاً شنیده و دیده شده‌اند. همچنین ساعت پخش دیر هنگام برنامه، آن هم در زمانی که دیگر شبکه‌های سیما در حال پخش مجموعه‌های نمایشی هستند، به دیده‌شدن «سرزمین شعر» آسیب می‌زند. در هر حال این برنامه راهی طولانی در پیش دارد تا با رفع نقاط ضعف خود، در راه اعتلای شعر و شاعری سرزمین ایران بکوشد.

■ **از آواز بی‌روح افتخاری تا جای خالی استعدادهای شعری**

در طول هر قسمت از این برنامه، علیرضا افتخاری، خواننده پیش‌کسوت در کنار داوران و مجری «سرزمین شعر» به اجرای آوازی

آثار متعددی را از ادبیات فارسی به انگلیسی ترجمه کرده‌است.

■ **لطفا چند نمونه از آثار فارسی که دیویس به انگلیسی ترجمه کرده نام ببرید؟**

این آثار را بنده در کتاب جدیدم با نام «در آفاق شعر کهن»، آورده‌ام. نخستین آن‌ها «منطق الطیر» عطار نیشابوری است که در سال ۱۹۸۴ م. منتشر شده‌است. او این اثر عطار را به کمک همسرش، در قالب شعر عروضی ترجمه و منتشر کرده‌است. دومین ترجمه او از متون کلاسیک فارسی به بخشی از «شاهنامه فردوسی»، یعنی داستان «سیاوش و سودابه» اختصاص دارد که در سال ۱۹۹۲ منتشر شد. دیویس این اثر را نه به شعر عروضی بلکه در قالب شعر سپید ترجمه کرده‌است. سومین کار مهمی که دیویس از فارسی به انگلیسی ترجمه کرد، مجموعه‌ای از اشعار کوتاه فارسی مثل رباعی، دوبیتی و مفردات است که در انگلیسی به آن Epigram (= کوتاه سروده) می‌گویند. عنوان این مجموعه «اسباب عاریتی: اشعار کوتاه کلاسیک فارسی» است که در سال ۱۹۹۶ م. در اختیار انگلیسی‌زبانان قرار گرفت. چند سال بعد دیویس تمام «شاهنامه» را، به شیوه نقالان، به آمیزه‌های از نثر و نظم ترجمه کرد. این ترجمه در سال ۲۰۰۶ به زور طبع آراسته شد. ترجمه او از فردوسی ویژگی‌های خاصی دارد که وی راجع به آن مقاله مستقلی نوشته‌است که برگردان آن را در کتاب «خیاگری در باغ» آورده‌ام. ویس و رامین» فخرالدین اسعد گرگانی را به شعر عروضی در سال ۲۰۰۷ ترجمه و منتشر کرد. «صور عشق، حافظ و شاعران شیراز» سال ۲۰۱۹ دیویس کتاب «آیینۀ قلم: هزار سال شعر زنان ایرانی» را ترجمه و منتشر کرد. در این کتاب ترجمه نمونه اشعاری از قدیم‌ترین تا متأخرترین شاعران زن ایرانی وجود دارد. دیویس در سال ۲۰۲۱ «لیلی و مجنون» و در اواخر سال ۲۰۲۳ «خسرو و شیرین» را ترجمه و منتشر کرد.

ادب و هنر

ادبی هنری

برگزاری نمایشگاه کتاب تهران در مصلی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: جمع‌بندی امسال باز هم روی مصلی بوده و اگر تغییری باشد همکارانمان اعلام خواهند کرد.

به گزارش ایسنا، محمد مهدی اسماعیلی در حاشیه جلسه هیئت دولت در جمع خبرنگاران درباره برگزاری نمایشگاه کتاب اظهار کرد: «مشارکت بسیار خوبی از کشورهای مختلف صورت گرفته و چندین هیئت با سرپرستی وزرای کشورهای دوست برای حضور اعلام آمادگی کرده‌اند و با توجه به مجموعه اتفاقاتی که در آن پیش‌بینی شده به نظر یک نمایشگاه کاملاً متفاوت خواهد بود.»

وی افزود: «دولت هم به پیشنهاد وزارت فرهنگ این موضوع را در دستور کار دارد که بتوانیم یک یارانه فرهنگی هم برای کتاب و هم برای سایر مسائل فرهنگی داشته باشیم». وزیر ارشاد همچنین درباره محل برگزاری نمایشگاه گفت: «جمع‌بندی امسال باز هم روی مصلی بوده و اگر تغییری باشد همکارانمان اعلام خواهند کرد.

رونمایی بوستر بزرگداشت حکیم فردوسی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی از بوستر «بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی» مربوط به همایش ملی بازشناسی نقش شاهنامه فردوسی در سیر فرهنگ و تمدن ایرانی _ اسلامی و کتاب‌های مربوط به فردوسی رونمایی کرد. به گزارش تسنیم، این همایش بر کارکردهای فرهنگی تمدنی شاهنامه، ادبیات حماسی، فرهنگ و هنر حماسی و نقشی که حماسه به طور عام و شاهنامه به طور خاص در هزار سال گذشته در شکل‌گیری فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی و به طور خاص فرهنگ بشری ایفا کرده، متمرکز شده‌است.

جان بارت، نویسنده آمریکایی در گذشت

«جان بارت» نویسنده مطرح و پست مدرن آمریکایی در ۹۳ سالگی از دنیا رفت. به گزارش ایسنا، دانشگاه جان هاپکینز، جایی که بارت استاد بازنشسته زبان انگلیسی و نویسندگی خلاق بود، تأیید کرد که او روز سه‌شنبه در گذشته و البته دلیل مرگ ذکر نشده‌است. بارت همراه با «ویلیام گس»، «استنلی الکینز» و سایر همتایان، جزو نویسندگان دهه ۱۹۶۰ بود که استانداردهای زبان و طرح داستان را به چالش کشیدند. بارت نویسنده ۲۰ کتاب از جمله «عامل سات-وید» و «گیلز گوت بوی» و یک مربی نویسندگی کالج بود که از پست مدرنیسم در ادبیات دفاع می‌کرد و معتقد بود که زمان استفاده از اشکال قدیمی به سر آمده و رویکردهای جدیدی مورد نیاز است.

اشتیاق بارت به تئوری ادبی و رمان‌های بدیع اما پیچیده‌اش، او را به نویسنده نویسندگان تبدیل کرده بود. بارت معتقد بود که مانند شهرزاد در «هزار و یک شب» احساس می‌کند که ناامیدانه در تلاش برای زنده ماندن با خلق ادبیات است.

اولین رمان جان بارت با عنوان «اُپرای شناور» نامزد جایزه کتاب ملی آمریکا شد. او مجدد در سال ۱۹۶۸ با مجموعه داستان کوتاهی به نام «گمشده در شهر بازی» نامزد این جایزه شد. در سال ۱۹۷۳ نیز برای مجموعه داستان «شیمرا» برنده جایزه کتاب ملی آمریکا شد.